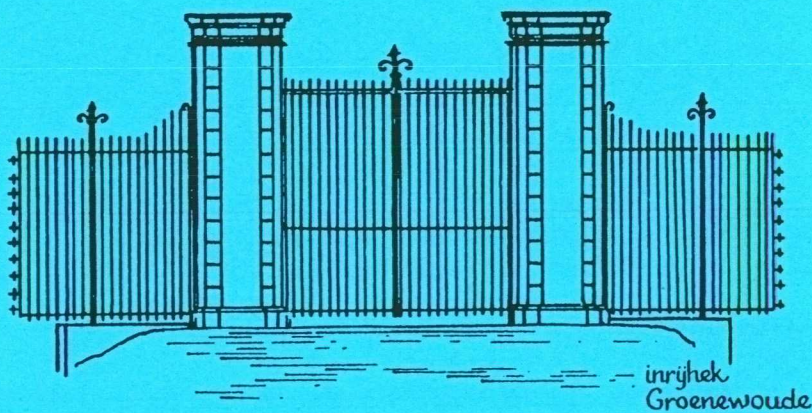

Mededelingenblad

Stichting Oud Woudenberg

Redactie: G.D. Marringa (coördinator)
P.R. Haring
A.F.M. Reichgelt
H. Schouten
Th. van Straalen

Redactie-adres:
Tromplaan 15, 3931 AG Woudenberg, tel. (033) - 2862328.

De Stichting Oud Woudenberg, opgericht 15 december 1955, stelt zich ten doel:

1. Het verzamelen en tentoonstellen van voorwerpen van oudheidkundige aard betrekking hebbende op of gevonden in de gemeente Woudenberg en omgeving.
 2. Het verhogen van de kennis van de geschiedenis van de gemeente Woudenberg.
 3. Het naspeuren van de zeden en gewoonten in de gemeente Woudenberg in het verleden en heden.
-

Secretariaat: J. van Lambalgen, Vermeerlaan 6,
3931 TW Woudenberg.
tel.nr. (033) - 2865509.

Donatie minimaal f 15,00 per jaar.

Aanmelding als donateur graag bij de secretaris van de stichting.

Postgironummer 2057783.

Rekeningnummer Rabobank Woudenberg 3724.34.401.

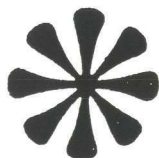
De Oudheidkamer aan de Schans nr. 20 is geopend op iedere tweede vrijdag van de maand van 19.00 tot 20.30 uur.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande toestemming van de uitgeefster.

ISSN: 0927 - 9792

INHOUD

Veertig jaar Oud Woudenberg	pag. 702
Afscheid van bestuurslid Johan Timmer	pag. 703
100 jaar bakkerij Beszelsen/Schimmel	pag. 704
Voorradige Klappermannen	pag. 705
Historische Cahiers van de Gelderse Vallei	pag. 706
Geschiedenis van Rumelaar	pag. 707
Foto kruispunt De Poort	pag. 709
Onze bibliotheek	pag. 709
Hannes van Wombarg op zijn praatstoel	pag. 711
Paepse stoutigheid op Voskuilen	pag. 712
De Woudenbergse kippen	pag. 713

VEERTIG JAAR OUD WOUDEBERG

Zoals in ons vorige mededelingenblad werd vermeld, bestond onze Stichting op 15 december j.l. 40 jaar. Dit toch wel belangrijke feit hebben wij herdacht middels een receptie op die dag in onze Oudheidkamer, waarbij tevens een tentoonstelling werd geopend, die deze veertig jaren "TOEN EN NU" in beeld brengt.

Op de receptie was het een zeer gezellig en gemoedelijk treffen van velen, waaronder ondermeer onze eerste voorzitter de heer Van Gent met echtgenote, ere-bestuursleden en vele anderen die onze Stichting een warm hart toebrengen. Ook de gemeente was vertegenwoordigd in de personen van wethouder Ravestein en gemeente-secretaris Jonkvorst.

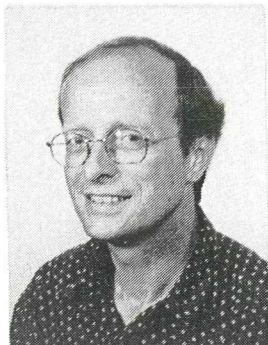
Naast het ophalen van vele oude herinneringen, lieten ook de vele beelden op de tentoonstelling zien, wat er in die 40 jaar in Woudenberg is veranderd, waarbij met name de vele luchtfoto's de uitbreiding van ons dorp treffend in beeld brachten.

Al met al kan het bestuur terugzien op een geslaagde viering van het 40-jarig bestaan van de Stichting Oud Woudenberg, waarvoor wij allen die daaraan hebben meegewerkt heel hartelijk willen bedanken, alsmede ook voor de geschenken, waaronder met name ook de "glazen" stolp voor onze nieuwste maquette van de Pyramide, geschonken door ISC.

Nogmaals heel veel dank voor uw bezoek, cadeaus en meelevens bij ons 40 jarig bestaan, waarbij wij de wens uitspreken dat onze Stichting zal mogen blijven bloeien en op deze manier de historie van ons geliefde Woudenberg levend zal blijven.

Namens het bestuur, H.G. Moesbergen, voorzitter.

AFSCHEID VAN BESTUURSLID JOHAN TIMMER

Met ingang van 1 januari j.l. is Johan Timmer afgetreden als trouw lid van ons bestuur in verband met zijn vele andere bezigheden en zijn intensieve functie ten gemeentehuize. Vanaf 1 januari 1984 heeft de heer Timmer deel uitgemaakt van het Stichtingsbestuur en heeft in deze twaalf jaar - mede door zijn grote interesse voor alles wat historie betreft en zeker

die van Woudenberg - heel veel gedaan voor de verdieping, de uitbreiding en de vastlegging van deze historie.

In zijn periode is ook het gehele bezit van de Stichting Oud Woudenberg vastgelegd in de computer. Als deskundige op dit gebied heeft de heer Timmer deze werkzaamheden volledig op zich genomen en hij wist als geen ander de weg in dit computergebeuren.

Al die jaren heeft hij ook deel uitgemaakt van de werkgroep Publiciteit en daarin op deskundige en ook kritische wijze meegewerkt aan de totstandkoming van ondermeer De Klappermannen die in zijn periode voor het eerst licht deden zien.

Dat de heer Timmer naast zijn intensieve baan en zijn grote muzikale hobby zo veel voor onze Stichting heeft kunnen betekenen, verdient grote waardering en als bestuur zijn wij Johan hiervoor heel veel dank verschuldigd.

Zijn vele werkzaamheden hebben hem doen besluiten zijn periode van 12 jaar niet te verlengen. Dit betreuren

wij zeer, maar moeten zijn beslissing ook eerbiedigen. Zijn toezegging evenwel dat hij als niet-bestuurslid toch nog regelmatig iets voor de Stichting wil en mag betekenen waarden wij bijzonder en hebben wij goed in onze oren geknoopt.

Binnenkort hopen wij in intieme sfeer officieel afscheid van Johan te nemen, maar danken hem ook vanaf deze plaats voor zijn vele diensten aan onze Stichting bewezen en wensen hem in z'n werk en ook privé alle goeds toe.

Het Bestuur heeft gemeend de plaats die Johan open maakt niet te vervullen aangezien het bestuur na zijn vertrek nog uit 9 leden bestaat, dat naar onze mening voldoende is om deze Stichting te kunnen besturen. Ook statutair is dit aantal voldoende.

Namens het bestuur,
H.G. Moesbergen, voorzitter.

100 JAAR BAKKERIJ BESZELSEN/SCHIMMEL

Was het 10 jaar geleden hotel Schimmel, dat een 100 jarig jubileum vierde, in 1995 was het bakkerij Schimmel aan de Voorstraat nr. 4 in Woudenberg, die we kunnen feliciteren met het 100 jarig bestaan. Beide Schimmel's hebben de geschiedenis van hun bedrijven voor de historie bewaard door middel van de uitgifte van een Klapperman.

Ook bakker Jaap Schimmel was op ons verzoek direct bereid medewerking te verlenen om 100 jaar bakkerij-geschiedenis in druk te laten verschijnen. Niet alleen de bakkerij komt aan de orde maar ook een stukje geschiedenis van het brood, waarbij gebruik is gemaakt van literatuur. De schrijver is er van overtuigd, dat

er veel historie verloren is geraakt door het overlijden van drie bakkers-geslachten. Wel zijn er veel foto's bewaard gebleven en daarvan is dan ook een dankbaar gebruik gemaakt. Wel 60 foto's versieren het boekwerkje.

Door een intensieve samenwerking met bakker Jaap Schimmel is deze Klapperman tot stand gekomen.

Wij als Oud Woudenberg zijn Jaap en Hannie Schimmel veel dank verschuldigd voor het gratis beschikbaar stellen van een Klapperman voor onze donateurs. Dit betekent een grote schenking aan onze Stichting, waar we heel erg blij mee zijn.

Op 9 december j.l. mocht ik het eerste exemplaar tijdens een feestelijke bijeenkomst aan Jaap en Hannie overhandigen. Alle genodigden kregen bij het verlaten van het feest een exemplaar van deze Klapperman uitgereikt, zodat het best mogelijk is, dat u nu in het bezit komt van een tweede exemplaar.

G.D. Marringa.

VOORRADIGE KLAPPERMANNEN

Bij het uitkomen van een nieuwe Klapperman wordt u meestal een overzicht verstrekt van de eerder verschenen nummers. Ook nu doen we dat. Alle nummers zijn voorradig zodat u bij het ontbreken van één of meerdere exemplaren de collectie nog compleet kunt krijgen.

De Klappermannen kunnen worden opgeborgen in een naaldband, zodat u ze gemakkelijk bij elkaar kunt bewaren.

Hier het overzicht:

1. Bodebus	f 5,00
2. 100 jaar Hotel Schimmel	- 7,50
3. Gerechts- en gemeentehuizen	- 10,00
4. De trom	- 5,00
5. Roomboterfabriek, deel 1	- 10,00
6. Roomboterfabriek, deel 2	- 10,00
7. Roomboterfabriek, deel 3	- 10,00
8. Woordenboek van der Aa	- 10,00
9. Goed Egdome	- 12,50
10. 100 jaar bakkerij Beszelsen/Schimmel	- 12,50
Naaldband	- 7,75

Wanneer u alle Klappermannen tegelijk koopt krijgt u een korting van 15%.

Verkrijgbaar:

- In de Oudheidkamer aan de Schans.
- G.D. Marringa, Tromplaan 15, tel.nr. 033- 2862328.
- bij de plaatselijke boekhandel.

G.D. Marringa.

HISTORISCHE CAHIERS VAN DE GELDERSE VALLEI

De Stichting Oud Woudenberg wil graag een nieuwe vorm van publicatie introduceren. Het komt voor dat ons historisch materiaal wordt aangeleverd, dat minder goed past in De Klapperman omdat de lezerskring voor deze onderwerpen beperkt is. Ook voor het Mededelingenblad zijn deze artikelen niet geschikt.

Wij stellen historische geschriften altijd bijzonder op prijs en daarom is gezocht naar een tussenvorm van publicatie. We denken dat we daarin zijn geslaagd. In een samenwerking tussen de Stichting Oud Woudenberg en het Bureau voor Familie-Historie W. de Greef zullen wij op ongeregelde tijden een Historisch Cahier voor de

Gelderse Vallei uitgeven over de geschiedenis van Woudenberg.

De naam van het boekwerk duidt reeds op een wat bredere opzet, zodat ook andere historische verenigingen in het Valleigebied hiervan gebruik kunnen maken onder de naam van hun gemeente, b.v. Leusden, Renswoude en Scherpenzeel.

Wij kunnen deze Historische Cahiers helaas niet gratis beschikbaar stellen, zoals dat wel het geval is met onze andere publicaties. De inkomens- en vermogenspositie van onze Stichting laat dat niet toe. De Cahiers zullen tegen een aantrekkelijke prijs beschikbaar worden gesteld.

Wij hopen dat er van deze Historische Cahiers veel gebruik zal worden gemaakt met als wens dat daarin alle artikelen worden samengebracht, die er over onze gemeente worden geschreven, voor zover niet passende in De Klapperman.

De Stichting Oud Woudenberg spreekt de wens uit dat onze donateurs deze nieuwe vorm van publicatie zullen kunnen waarderen.

Namens het bestuur,
G.D. Marringa, coördinator Werkgroep Publiciteit.

GESCHIEDENIS VAN RUMELAAR

Onder nr. 1 in de reeks van de Historische Cahiers van de Gelderse Vallei - Woudenberg verschijnt binnenkort de geschiedenis van Rumelaar onder Woudenberg en Maarn, geschreven door Ir. W.H.M. Nieuwenhuis te Amstelveen. Wij danken de heer Nieuwenhuis voor zijn bereidwilligheid deze geschiedenis onder te brengen in de Histori-

sche reeks.

Rumelaar is van oudsher de naam voor de buurtschap in het zuidoosten van Woudenberg, ruwweg tussen Maarsbergen in het westen, Leersum in het zuiden, de hofstede Landaas in het oosten en Dooiestok en de Stulp in het noorden.

De auteur beschrijft de oudste geschiedenis vanaf 1242 tot ca. 1900 gedetailleerd en vanaf die tijd globaal. Per hofstede wordt het wel en wee van de eigenaars en bewoners verteld. Vele bekende Woudenbergse families treden in het voetlicht, waardoor ook voor stamboomonderzoekers veel interessante gegevens zijn te achterhalen.

Het geheel is verlevendigd met een aantal oude foto's van de beschreven boerderijen, kaartjes en een eigendomschema verduidelijken verder dit werkstuk. Het aantal pagina's bedraagt ca. 50 op A4 formaat, in een lichtgroene kaft, netjes ingebonden.

De uitgave is in prettige samenwerking verzorgd tussen onze Stichting en het Bureau voor Familie Historie W. de Greef, 't Schilt 60 te Woudenberg. U kunt in het bezit komen van deze uitgave door bijgaand antwoordformulier ingevuld en ondertekend te retourneren. De inschrijftermijn sluit op 29 februari 1996. De prijs bedraagt f 12,50 (na de inschrijftermijn f 15,00). Na het verschijnen treden wij nader met u in contact wanneer het boekje tegen contante betaling kan worden verkregen.

Wanneer de publicatie moet worden toegezonden dient f 7,50 extra te worden betaald voor administratie, porto en verzendkosten.

Namens de Werkgroep Publiciteit,
G.D. Marringa.

KRUISPUNT DE POORT

Ansichtkaart omstreeks 1915.

Foto, gebruikt bij de aankondiging van het boekwerk "Over geschiedenis en volksleven van Woudenberg in 1969 door Dr.R.F.P. de Beaufort en Louis H.Jansen.

ONZE BIBLIOTHEEK

In onze bibliotheek zijn de volgende aanwinsten opgenomen:

1. *Historische toegangen van de Gelderse Vallei, deel 15.* Hierin wordt behandeld het oudschildgeld van Leus-

den c.s. van 1536 - 1806. Werden in deel 14 Leusden en Leusbroek bewerkt; in dit deel worden Hamersveld, Asschat, Snorrenhoef en Donkelaar gepubliceerd. Nadere informatie bij: Bureau voor Familie Historie, 't Schilt 60, 3931 VH Woudenberg.

2. De historische Vereniging "Oud Veenendaal" vierde op 23 november 1995 haar tienjarig bestaan. Ter gelegenheid hiervan verscheen een fotoboek getiteld: "*Veranderd Veenendaal, verleden en heden in beeld*", samengesteld door Martin Brink. Een groot aantal foto's toont hoe het was en nu is in Veenendaal.

3. De heer W. Bos te Leusden schreef het boek: "*Eeuw-sprongen in de geschiedenis van Leusden*". Hij vergelijkt Leusden zoals het was in 1885, 1785, 1685 en 1585. Onderwerpen uit die jaren zijn o.a. bestuur, belastingen en kerken. Een aantal oude foto's zijn in het boek opgenomen.

4. In de serie "Kadastrale atlas provincie Utrecht" is het eerste deel verschenen getiteld "*Renswoude in 1832, Grondgebruik en eigendom*". Het boek bevat een algemene inleiding over het kadaster; een artikel over de kadastrale gemeente Renswoude in 1832; een aantal veldnamen en lijsten van eigenaren in 1832. Enige foto's van Renswoude zijn in het boek opgenomen.

5. Dit najaar verscheen het boek "*Kastelen en ridderhofsteden in Utrecht*". In dit prachtig uitgevoerde boek met een groot aantal illustraties komen uitvoerig aan de orde de Woudenbergse kastelen Geerestein, Groenewoude, De Lichtenberg, Woudenberg I en Woudenberg II. Verder worden behandeld: Lambalgen, Bruinenburg, Oudendorst, Landaas en Rumelaar. Deze laatsten in een hoofdstuk over minder bekende kastelen. Er worden 107 kastelen uit onze provincie uitgebreid beschreven.

J. van Lambalgen.

HANNES VAN WOMBARG OP ZIJN PRAATSTOEL

Surrogaat - vogelpest - roddelaars

Jonge, jonge, wat lopen hier weer een kiepen op de boederieën. Als daar dee naore ziekte is onderkwam, wat zou dat jammer wezen. Dee ziekte neumen ze de pseudo betekent vals, naogemaakt, dus een soort surrogaot. Van dee surrogaoten mot je niet veul hebben. Dat hebben we in de oorlogsjaoren wel ondervunden. Misselijk zou je der van worden. En dan hadden ze in sommige plaotsen in dee tied ook nog een surrogaot burgemeister, hier in Wombarg ok. Die kerl het hier heel wat kwaod gedaon. Maor noe dee vogelpest. De veurige week meenden ze hier, dat op een landbouwbedrief dee zieke uitgebroken was. De veearts zei: "'t Is gien vogelpest". De minsen zeien: "'t Is 't wel". Gek, dat de gewone minsen 't altied beter menen te weten dan degenen, die er over kunnen oordelen. De inspecteur van de geneeskundige dienst is der an te pas gekommen. In Rotterdam bin ze an 't onderzoeken gegaon en 't eind van 't liedje was: gien vogelpest. Dat was een hele opluchting vur veul minsen, want als zoiets in een streek uitbreekt, bin je niet gelukkig.

En noe wist ik warkelijk niet, dat ze in Wombarg zo roddelen kunnen. Jullie weten toch zeker wel wat roddelen is. Aanders moet je 't maor us aan paoter Henry de Greeve vraogen. Die had 't er vrogger altied over veur de raadio. Je kon zelfs speldjes bie hum kopen en as je dat opdee, dan kon ieder an je zien, dat je tegen roddelen was.

En noe 't geroddel over de vogelpest. D'r werd doodge-woon gezeid, dat dee landbouwer en de veearts 't saomen eens waoren. Ze hadden een afspraakje gemaakt. Vur de buutenwereld mocht 't gien vogelpest heten. As dee landbouwer en de veearts noe even dom waoren as dee roddelaors en tevens karakterloze minsen waoren, dan hadden zo zoiets misschien kunnen proberen. Maor daor-

van was hier gien sprake. Wanneer 't warkelijk vogel-pest is, is 't vur de boer ook voordeliger, as 't ie 't angeeft. Dan kriegt ie vergoeding vur de kiepen, dee afgemaakt worden. Gelukkig bin dee praotjes noe weer over en we bin blie vu dee landbouwer en ok vur de veearts en ok vur de aandere kiepenhouders, dat we die naore ziekte hier nog niet hebben. 't Gaot in de laotste jaoren goed mit onze boeren en vur veul van hun is de kiepenbouwerie een aordige bron van inkomsten. Daorum hopen we, dat we hier vrie zullen blieven van dee armoei onder de kiepen.

Bron: De Nieuwe Holevoet 8-7-1950.

Bewerkt door: G.D. Marringa.

PAEPSE STOUTIGHEID OP VOSKUILEN

Uit de handelingen van de kerkeraad van Woudenberg:

8 aug. 1677. Alsoo bevonden is dat seekere Paap op Voskuilen onder dit gerecht zich verstout heeft den dienst te pleegen, niettegenstaende nooyt voor de tijden der Fransen geweest, ja dat meer is, onder onse kerk komt het H. Olijsel, bij haer zo afgodisch genoemt, aen kranken te geven gelijk noch zojuist aan Aelt Jansen, nu gestorven op maandag laestleden sijnde 6 aug 1677 geschiet, als oock mede 3 waskeersen op het lijk ter uijtvaart bereijt hadden doen branden, tot grote ergernisse van de gedefameerde gemeijnte aldaer, so heeft de kerkeraad Ds Pollion en Arien Jansz diaken versocht dit voor t gerecht te rapporteren.

Ir. W.H.M. Nieuwenhuis,
Amstelveen.

DE Woudenbergse KIPPEN

1. Wij Woudenbergse kippen.
zijn van een extra soort.
Wij leggen steeds onz' eitjes
En kakelen zoals 't hoort.
2. Komt men ons trouw voeren.
Houdt men onze hokken schoon.
Wij zullen dat waarderen.
Meer eitjes is het loon.
3. Verlicht men onze hokken.
Des avonds nog een keer.
Wij eten dan de krop weer vol.
En leggen een eitje meer.
4. Is er een week verstreken
Hebben wij onze taak volbracht.
Dan worden onze eitjes.
Weer naar de markt gebracht.
5. Maar de tijd zal gauw verand'ren.
Met een wagen aan onze start.
Brengen w'in de toekomst.
Onze eitjes zelf "ter mart".

Tekst: gemeentesecretaris C. Klomp.
Overgenomen uit: Revue "Wat nu??", door de Rederijkers-
kamer Ons Genoegen te Woudenberg (1928).

G.D. Marringa.

